

ALERJİ

written by Dr. Aydođan Lermi

Alerji normalde zararlı olmayan maddelere karşı vücudun verdiği abartılı cevaptır. Bu abartılı cevap bazen tüm vücutta bazen vücudun bir kısmında olabilir:

- Gözde olursa; alerjik konjoktivit,
- Üst solunum yollarında olursa; alerjik rinit (saman nezlesi),
- Akciđerlerde olursa; astım,
- Ciltte olursa; ürtiker, egzama yada kontak dermatit denir,
- İlaç alerjisi, gıda alerjisi tüm vücudu ilgilendirir.

Alerji neden olur:

Alerji çok sık görülen bir hastalıktır. Genetik yatkınlık ve çevresel faktörler ortaya çıkışında önemli rol oynar. İmmün sistem normal olarak vücudumuzu bakteri, virüs gibi mikroplara ve zararlı maddelere karşı korur. Ancak normalde zararlı olmayan maddelere karşı immün sistem abartılı cevaplar vermeye başlar ise buna alerji denir. Alerjik hastaların immün sistemleri bazı maddelere karşı aşırı hassastır. Bu maddelerle karşılaşınca immün sistem kontrolden çıkar ve kaşıntı, kızarıklık, şişme, spazm, göz yaşarması, burun akıntısı gibi alerjik şikayetler ortaya çıkar. En kötüsü anafilaksidir, tüm vücudu etkiler acil durumdur. Alerjiyi başlatan maddeye alerjen denir. Polen, küf, hayvan tüyü, ev tozu, ilaçlar ve gıdalar en sık karşılaşılan alerjenlerdir. Nadiren alerjik madde olmadan da alerji başlar. Örneđin güneş ışığı, soğuk, efor, titreşim de bazı insanlarda alerji yapar. Alerjik hastalıklara genetik yatkınlık vardır hem annede hem babada alerji var ise büyük ihtimalle sizde de olacaktır. Anne tarafında alerji olması şansı arttırır. Alerjen'e ve vücudun verdiği cevaba göre şikayetler değişir.

- **Alt solunum yolları alerjilerinde**
 - Nefes darlığı,
 - Öksürük,
 - Hırıltılı solunum,
 - Çabuk yorulma şikayetleri olur
- **Alerjik konjoktivit de**
 - Gözlerde sulanma,
 - Yanma,
 - Kızarıklık,
 - Kaşıntı, ödem şikayetleri olur.
- **Üst solunum yolu alerjilerinde**
 - Burun akıntısı
 - Hapşırık nöbetleri,
 - Burun tıkanıklığı,
 - Bođazda kaşıntı yanma,
 - Sinüzit atakları olur.
- **Gıda alerjisinde**
 - İshal,
 - Gaz,
 - Karında şişlik,
 - Çabuk doyma,
 - Bulantı, karın ağrısı,
 - Dispepsi, hazımsızlık şikayetleri olur.

- **Cilt alerjisinde**
 - Ürtiker,
 - Kaşıntı,
 - Egzema
 - Citte karbanıklıklar,
 - Pullanma şikayetleri olur.
- **İlaç alerjileri ve böcek sokmaları tüm vücudu ilgilendiren alerjik reaksiyonlara neden olur**
 - Yukarıda sayılan birçok şikayet aynı anda başlayabilir.

Alerji nasıl teşhis edilir?

Alerji şikayetleri bir çok hastalıkla karışır. Alerji testi bu şikayetlerin alerji kaynaklı olup olmadığını anlamak için yapılır. Birkaç çeşit alerji testi vardır:

- **Deri testi**
 - En sık yapılan alerji testidir. PRİCK TEST de denir. Şüpheli alerjen madde deriye sürülerek reaksiyon yapıp yapmadığına bakılır.
 - O bölgede kızarıklık, kaşıntı şişlik olması pozitif yani alerjisi var anlamına gelir.
 - Hasta için konforsuz bir testtir.
 - Bu yöntem ile birçok maddeyi test etmek mümkündür.
 - Çocuklara ve bebeklere uygulanabilir.
- **Kan testi**
 - Kan numunesi içinde alerjen maddelere karşı reaksiyon olup olmadığına bakılır.
 - Hasta için daha konforlu bir testtir.
 - Kanda alerjiye yatkınlığı gösteren IgE sayısı, Eosinofil sayısı ve Spesifik IgE varlığı araştırılır.
 - Bu yolla özellikle solunum alerjileri ve gıda alerjileri kolayca tespit edilebilir.

Alerji tedavisi

Alerjilerin tedavisinde kullanılan bir çok ilaç vardır. Ciddi ve tüm vücudu ilgilendiren alerjiler acil durumlardır (anafilaksi). Bu durumda hastaneye başvurmak gerekir. Anafilaksi gibi ağır alerjik durumlarda adrenalin, kortizon gibi ilaçların verilmesi gerekir .

Alerjilerin tedavisinde ilk ve en önemli adım alerjen maddeden kaçmak ve onu hayatınızdan çıkarmaktır. Bu özellikle ev tozu, küf, ilaç ve gıda alerjileri gibi durumlarda kalıcı tedavi sağlar. Ancak bazı durumlarda alerjiden kaçınmak mümkün olmaz. Özellikle bahar aylarında polen alerjilerinden kaçmak çok zordur. Bu durumda bahar mevsiminde alerji ilaçları kullanmak gerekir. Alerjinin ağırlığı, yaşıңыз, şikayetlerinize bakarak doktorunuz size alerji tedavisi verir. Astım, egzema, saman nezlesi, konjoktivit gibi alerjiler özel tedavi gerektirir. Alerji tedavisinde en sık kullanılan ilaçlar anti histaminik ilaçlar, dekonjestan ve kortizonlu ilaçlardır. Bu ilaçların krem, tablet, göz damlası, burun damlası, şurup formları vardır ancak mutlaka doktor kontrolünde kullanılmaları gerekir.

Alerji aşmaları:

Özellikle ortamdan kaldırılamayan, kaçınılamayan alerjik durumlarda maddeyi artan dozlarda vererek vücudun alerjik reaksiyonunu önlemeye yarayan aşılardır (İmmünoterapidir). Doktor kontrolünde yapılması gereken pahalı bir tedavidir ancak her hastada sonuç vermez. Alerji aşmaları özellikle böcek sokmalarına karşı ve saman nezlesine karşı iyi cevap verir. Uzun süre aşı olmak gerekebilir, genellikle birkaç yılı bulur. Alerji ilaçları ile kontrol altına alınabilir. Bazı çocukluk alerjileri yaş ile beraber azalsa da alerji hayat

boyu devam eden bir problemdir.

Referanslar:

1. Wallace DV, Dykewicz MS, Bernstein DI, Blessing-Moore J, Cox L, Khan DA, et al. The diagnosis and management of rhinitis: an updated practice parameter. *J Allergy Clin Immunol.* 2008 Aug;122(2). [PubMed]
2. Kurowski K, Boxer RW. Food allergies: detection and management. *American Family Physician.* 2008 June;77(12).
3. Bielory L, Friedlaender MH. Allergic conjunctivitis. *Immunol Allergy Clin North Am.* 2008 Feb;28(1):43-58, vi. [PubMed]
4. Sicherer S, Sampson HA. *Journal of Allergy and Clinical Immunology* 2010 Feb 125 (2 suppl) S116-25